

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «Ортодонтія» для студентів 3 курсу.

1. Загальна інформація

Назва факультету	Стоматологічний
Освітня програма (галузь, спеціальність, рівень вищої освіти, форма навчання)	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 221 «Стоматологія» другий (магістерський) рівень вищої освіти, денна форма
Навчальний рік	2023-2024
Назва дисципліни, код	Ортодонтія (діагностика зубощелепних аномалій та деформацій), ОК-31 kaf_orthodontics@meduniv.lviv.ua
Кафедра	Ортодонтії Стоматологічний медичний центр Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, м.Львів, вул.. Пекарська 69в Тел.+38 (032) 275-59-87
Керівник кафедри	проф., д.мед.н., Чухрай Н.Л. nchukhray@gmail.com
Рік навчання	3
Семестр	V-VI
Тип дисципліни / модулю	Обов'язкова
Викладачі	Мусій-Семенців Х.Г. – доцент, к.мед.н., sementsivk@gmail.com Дубецька-Грабоус І.С. - доцент, к.мед.н., dubetskaira@gmail.com Пилипів Н.В. – доцент, к.мед.н., saharuk@gmail.com Міськів А.Л. – асистент, к.мед.н., orthodont.lviv@gmail.com Данилюк Д.В. – асистент, dimadanylyuk90@gmail.com Шпотюк О.О. – асистент, boyko.olha@gmail.com
Erasmus так/ні	Ні
Особа, відповідальна за силабус	доц., к.мед.н. Мусій-Семенців Х.Г.
Кількість кредитів ECTS	4 кредити
Кількість годин (лекції/практичні заняття/самостійна робота студентів)	120 (6/54/60)
Мова навчання	Українська
Інформація для консультації	Консультації проводяться відповідно до графіка консультацій затвердженого завідувачем кафедри
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро	Стоматологічний медичний центр Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, м. Львів, вул.. Пекарська 69в Тел.+38 (032) 275-59-87 (9.00-17.30)
2. Коротка анотація до курсу	

Ортодонтія (діагностика зубощелепних аномалій та деформацій) – це навчальна дисципліна, яка дає змогу студентам ознайомитися з визначенням «Ортодонтії», як предмету, оволодіти знаннями стосовно норми та патології в ортодонтії. Вивчити поняття про зубощелепні аномалії і деформації (аномалії зубів, зубних рядів, прикусу), особливості антенатального та постнатального періодів розвитку та формування зубів, щелеп та обличчя людини, а також, як впливають на ці процеси стан здоров'я майбутньої матері і самої дитини, різні негативні фактори, що можуть призвести до виникнення і розвитку аномалій та деформацій зубощелепного апарату. Студенти знайомляться з особливостями клінічного обстеження ортодонтичного хворого, основними та додатковими методами діагностики, методами лікування та класифікацією ортодонтичної апаратури.

3. Мета і цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «**Ортодонтія (діагностика зубощелепних аномалій та деформацій)**» є вивчення етапів формування зубощелепної системи у дітей, факторів ризику, що призводять до розвитку аномалій та методів їх усунення, оволодіння основними та додатковими методами діагностики у ортодонтії, раннє виявлення патології порожнини рота, що потребує ортопедичного, хірургічного втручання, ознайомлення з основними методами лікування ортодонтичних хворих, класифікацією ортодонтичної апаратури, для можливості їх подальшого застосування під час клінічного прийому пацієнтів та формування спеціальних (фахових) компетентностей в клініці ортодонтії.

Цілі навчання:

- вивчити студентами особливості формування зубощелепної системи у дітей, основних чинників ризику розвитку аномалій та деформацій, методів їх профілактики та усунення;
- підготувати студентів до роботи в клінічному стоматологічному кабінеті шляхом вивчення основних та додаткових методів обстеження ортодонтичного пацієнта;
- вивчити класифікацію ортодонтичної апаратури та основні методи лікування ортодонтичних пацієнтів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Ортодонтія (діагностика зубощелепних аномалій та деформацій)» студент повинен **знати:**

1. Класифікації зубощелепно-лицевих деформацій і аномалій у дітей Е.Н. Енгля, А.Л. Катца, Д.А. Калвеліса, А.І. Бетельмана.
2. Особливості розвитку зубощелепно-лицевої ділянки в ембріональному періоді.
3. Особливості будови порожнини рота новонародженого та їх значення в процесі формування зубощелепного апарату.
4. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та періоди формування тимчасового прикусу.
5. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та періоди формування змінного прикусу.
6. Анатомо-фізіологічні особливості формування постійного прикусу.
7. Фактори ризику розвитку зубощелепних аномалій та деформацій у антенатальному та постнатальному періоді розвитку дитини.
8. Фізіологічні види прикусу. Основні ознаки ортогнатичного прикусу в залежності від віку дитини.
9. Особливості клінічного обстеження ортодонтичного пацієнта.
10. Основні антропометричні вимірювання на діагностичних моделях та їх діагностичне значення.
11. Методи дослідження функції жування у дітей їх діагностичне значення.
12. Рентгенологічні методи дослідження зубощелепного апарату у дітей (прицільна, аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія тощо).
13. Хірургічні втручання в комплексному лікуванні ортодонтичних пацієнтів.
14. Протезування у дітей, як фактор профілактики зубощелепних аномалій у дітей.

15. Характер морфологічних і функціональних змін у пародонті при використанні малих, середніх, великих, переривчатих і постійно-діючих сил в ортодонтії.
16. Показання до апаратурного, хірургічного та комбінованого методів лікування зубощелепних аномалій та деформацій у дітей різного віку.
17. Загальна характеристика ортодонтичної апаратури. Вікові показання та протипоказання до її застосування.
18. Теорії перебудови кісткової тканини що пояснюють процес переміщення зубів при апаратурному лікуванні (Флюренса, Кінгслея- Валькгофа, Оппенгейма).
19. Організація роботи по профілактиці зубощелепних аномалій та деформацій у дитячих садочках, школах. Ортодонтичні диспансерні групи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Ортодонтія» (діагностика зубощелепних аномалій та деформацій) студент повинен **вміти**:

1. Визначати період розвитку прикусу, знати його анатомо-фізіологічну характеристику;
2. Визначати основні чинники ризику розвитку зубощелепних аномалій та деформацій;
3. Проводити первинну та вторинну профілактику зубощелепних аномалій та деформацій;
4. Складати план та проводити обстеження ортодонтичного пацієнта,
5. Аналізувати результати обстеження пацієнта із зубощелепними аномаліями та деформаціями;
6. Визначати покази до проведення апаратурного, хірургічного та комбінованого методів лікування зубощелепних аномалій та деформацій у дітей різного віку;
7. Визначати основні структурні елементи ортодонтичної апаратури, знати їх покази та протипокази до використання;
8. Визначити диспансерні групи нагляду за ортодонтичними хворими і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику.

Автономність та відповідальність:

1. Нести відповідальність за своєчасне набуття знань.
2. Нести відповідальність за безперервний розвиток з високим рівнем автономності.
3. Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та вмінь українською та іноземною мовою.
4. Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації.
5. Нести відповідальність за обґрунтованість прийнятих рішень щодо вирішення проблем професійної діяльності.
6. Нести персональну відповідальність за дотримання морально-етичних принципів медичного спеціаліста і правил професійної субординації.
7. нести персональну відповідальність за дотримання правил безпеки при виконанні професійних завдань.
8. Нести персональну відповідальність за дотримання чинних правових норм взаємовідносин “лікар – стоматолог – ортодонт → пацієнт (дитина)”.
9. Нести персональну відповідальність за правильність збору анамнезу, проведення обстеження та виявлення основних чинників ризику розвитку зубощелепних аномалій та деформацій.
10. Нести персональну відповідальність за правильність виконання етапів обстеження ортодонтичного пацієнта та проведення додаткових методів обстеження.
11. Нести персональну відповідальність за володіння знаннями на достатньому рівні стосовно основних принципів та методів лікування пацієнтів із зубощелепними аномаліями та деформаціями, володіння знаннями щодо класифікації ортодонтичної апаратури, її характеристики та впливу на тканини пародонту та складання плану роботи по профілактиці ЗЩА.

Компетентності та результати навчання (загальні і спеціальні компетентності):

Загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 11. Здатність працювати в команді.
- ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні):

- ФК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- ФК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
- ФК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
- ФК 4. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
- ФК 8. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
- ФК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
- ФК 12. Спроможність до організації та проведення скринінгового обстеження в стоматології.
- ФК 13. Спроможність оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне).
- ФК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
- ФК 15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- ФК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛЮ.
- ФК 17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

1. Пререквізити курсу

«Ортодонтія» як дисципліна

а) базується на попередньому вивченні студентами анатомії людини, гістології, ембріології та цитології, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, фізіології та патологічної фізіології, медичної фізики та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення студентами таких клінічних дисциплін, як ортодонтія, профілактика стоматологічних захворювань, дитяча терапевтична стоматологія, хірургічна стоматологія;

в) базується на вивченні студентами пропедевтики ортопедичної стоматології та інтегрується з цією дисципліною;
 г) формує уявлення про необхідність профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.

2. Програмні результати навчання

Список результатів навчання

Код результату навчання	Зміст результату навчання	Посилання на код матриці компетентностей
Зн-1,2,3,4,5,6,8,9; У-4,5; К-1,2,3,6,7; А-7,8,9,10,11	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2).	ПРН-1
Зн-1,2,3,4,5,6,8,9; У-2,4,5; К-1,2,3,6,7; А-7,8,9,10,11	Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).	ПРН-2
Зн-1,2,3,4,5,6,8,9; У-2,4,5; К-1,2,3,6,7; А-7,8,9,10,11	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).	ПРН-3
Зн-1,2,3,4,5,6,8,9; У-2,4,5; К-1,2,3,6,7; А-7,8,9,10,11	Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).	ПРН-4
Зн-7,19; У-2,3,8; ФК-4,6,13; А-7,8,9,10,11	Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.	ПРН-6
Зн-7,19; У-2,3,8; ФК-4,6,13; А-7,8,9,10,11	Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та немедикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.	ПРН - 7.
Зн-13,14; У-6,7; ФК-5,7;	Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими	ПРН - 8.

А-7,8,9,10,11	алгоритмами та стандартними схемами.	
Зн-7,19; У-2,3,8; ФК-4,6,13; А-7,8,9,10,11	Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН - 9.
Зн-13,14; У-6,7; ФК-5,7; А-7,8,9,10,11	Визначати тактику ведення стоматологічного пацієнта при соматичній патології (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.	ПРН - 10.
Зн-13,14; У-6,7; ФК-5,7; А-7,8,9,10,11	Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).	ПРН - 11.
Зн-1,9,10,11,12; У-4,5; ФК-14,15; А-7,8,9,10,11	Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.	ПРН - 14.
Зн-7; У-2; ФК-6,13; А-1,2,5,7.	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.	ПРН - 15.
ФК-14,15; А-1,2,3,4,5,7.	Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.	ПРН - 16.
Зн-1,9,10,11,12; У-4,5; ФК-14,15; А-7,8,9,10,11	Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.	ПРН - 17
Зн-1,9,10,11,12; У-4,5; ФК-14,15; А-7,8,9,10,11	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загальноосвітній культурний рівень.	ПРН - 18.
Зн-1,9,10,11,12; У-4,5; ФК-14,15; А-7,8,9,10,11	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.	ПРН - 19.
Зн-1,9,10,11,12; У-4,5; ФК-14,15; А-7,8,9,10,11	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.	ПРН - 20.
Зн-13,14; У-6,7; ФК-5,7; А-7,8,9,10,11	Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 6).	ПРН - 21.
Зн-13,14; У-6,7;	Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками	ПРН - 22.

ФК-5,7; А-7,8,9,10,11	2, 2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).			
Зн-13,14; У-6,7; ФК-5,7; А-7,8,9,10,11	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких 14 обставин на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 4) в умовах обмеженого часу (за списками 6, 7).	ПРН - 23.		
3. Формат і обсяг курсу				
Формат курсу	Очний			
Вид занять	Кількість годин	Кількість груп		
Лекції	6	10		
Практичні	54			
Семінари				
Самостійні	60			
4. Тематика і зміст курсу				
Код виду занять	Тема	Зміст навчання	Код результату навчання	Викладач
Л-1 (лекція-1)	Ортодонтія: визначення, етапи розвитку, проблеми, структура. Коротка історична довідка. Поняття «норма» та «патологія» в ортодонтії. Класифікації зубо-щелепних аномалій, їх характеристика. Періоди росту зубо-щелепної системи та їх анатомо-фізіологічні особливості.	Знати класифікації зубо-щелепних аномалій і деформацій, характеристику ортогнатичного прикусу, фізіологічні та патологічні види прикусу.	Зн-1,2,3,4,5, 6,8; У-1;	проф. Чухрай Н.Л.
Л-2	Допоміжні методи обстеження в ортодонтії: біометрія діагностичних моделей, краніометрія, фотометрія, палатинографія. Рентгенографічні та функціональні методи дослідження в ортодонтії. Аналіз телерентгенографії та використання в діагностиці та прогнозі ортодонтичного лікування.	Знати покази та протипокази до основних та додаткових методів обстеження в ортодонтії. знати особливості аналізу результатів основних та додаткових методів обстеження пацієнтів із зубо-щелепним і аномаліями та	Зн-9,10,11,12; У-4,5; К-1,2,12.	проф. Мірчук Б.М.

Л-3	Профілактика зубощелепних аномалій та деформацій. Методи лікування, які використовуються в ортодонтії: біологічний, апаратурний, хірургічний, фізіотерапевтичний, ортопедичний та комбінований. Вплив ортодонтичної апаратури на тканини, які оточують зуби, піднебінний шов та скронево-нижньощелепний суглоб.	деформаціями; Вміти визначати диспансерні групи нагляду за ортодонтичним і пацієнтами і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику; Вміти проводити первинну та знати особливості проведення вторинної профілактики зубощелепних аномалій та деформацій. Знати методи лікування ортодонтичних хворих, загальну характеристику ортодонтичної апаратури. Механічно діючі, функціонально діючі та функціонально направляючі ортодонтичні апарати: особливості конструювання, вікові показання та протипоказання до її застосування.	Зн-13,14,15,16,17,18,19; У-6,7,8; К-4,6,13,16 .	доц. Міськів А.Л.
П-1 (практичне заняття 1)	Визначення ортодонтії як предмету. Норма та патологія в ортодонтії. Взаємозв'язок та взаємообумовленість форми і функції. Поняття про зубощелепні аномалії та деформації: аномалії зубів, зубних рядів та прикусу.	Демонструвати володіння морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та	Зн-1,7; У-2;	Мусій-Семенців Х.Г. Пилипів Н.В. Дубецька-Грабоус І.С. Міськів А.Л. Данилюк Д.В.

	Фактори ризику виникнення ЗЩА, їх класифікація.	принципами фахової субординації на ортодонтичному прийомі. Знати класифікації зубощелепних аномалій і деформацій; вміти визначати фактори ризику виникнення ЗЩА.		Шпотюк О.О.
П-2	Ембріогенез зубощелепної ділянки. Фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій в період вагітності. Анатомо-фізіологічні особливості порожнини рота новонародженого.	Знати вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини та фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у антенатальному періоді розвитку дитини, способи їх усунення.	Зн – 2,7; У – 2;	
П-3	Особливості профілактики зубощелепних аномалій в антенатальному та постнатальному періоді. Вроджені аномалії, їх запобігання. Фактори ризику, які сприяють розвитку зубощелепних аномалій до 6 міс. життя дитини.	Знати особливості профілактики зубощелепних аномалій та деформацій. Знати фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у антенатальному та постнатальному періодах розвитку дитини, способи їх усунення.	Зн – 7,19; У – 2,3; К – 4,6,13.	
П-4	Особливості формування та періоди молочного прикусу, їх анатомо-фізіологічні особливості. Фактори ризику, методи їх усунення та профілактика в молочному	Знати вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини	Зн – 4,7,19; У – 1,2,3; К –	

	періоді прикусу.	та фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у молочному періоді, способи їх усунення	4,6,13.	
П-5	Особливості формування та періоди змінного прикусу, їх анатомо-фізіологічні особливості. Фактори ризику, методи їх усунення та профілактика в змінному періоді прикусу.	Знати вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини та фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у змінному періоді прикусу, способи їх усунення	Зн – 5,7,19; У – 1,2,3; К – 4,6,13.	
П-6	Особливості формування та періоди постійного прикусу, їх анатомо-фізіологічні особливості. Фактори ризику, методи їх усунення та профілактика в постійному періоді прикусу.	Знати вікові особливості розвитку зубощелепного апарату людини та фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у постійному періоді прикусу, способи їх усунення	Зн – 6,7,19; У – 1,2,3; К – 4,6,13.	
П-7	Фізіологічні види прикусу. Основні ознаки ортогнатичного прикусу в залежності від віку. Характеристика різних класифікацій ЗЩА, переваги та їх недоліки.	Знати основні ознаки ортогнатичного прикусу, фізіологічні та патологічні види прикусу. Знати основні класифікації ЗЩА.	Зн – 8; У-1.	
П-8	Клінічне обстеження ортодонтичного хворого, його особливості. Встановлення	Знати особливості клінічного	Зн – 9; У – 4; К –	

	попереднього діагнозу. Заповнення історії хвороби.	обстеження ортодонтичного пацієнта. Навчитись сприяти здоровому психологічному мікроклімату в колективі, засвоїти основи правових норм взаємовідносин лікар-ортодонт → середній медичний персонал → пацієнт (дитина) → батьки.	1,2,12,14,15,17.	
П-9	Антропометричні методи обстеження: краніометрія, фотометрія, біометричні вимірювання діагностичних моделей за Поном, Коркхаузом. Визначення індексів Тона, Долгополової).	Знати та володіти основними антропометричними вимірюваннями на діагностичних моделях, методикою проведення, їх діагностичним значенням.	Зн – 10; У – 4,5; К – 1,2,12.	
П-10	Вимірювання ширини і довжини зубних рядів, розмірів апікального базиса за методом Снагіної. Визначення дефіциту місця в зубній дузі для аномально розташованого зуба. Визначення сегментів зубного ряду за Герлахом, побудова діаграми Хаулея-Гербера-Гербста.	Знати та володіти основними антропометричними вимірюваннями на діагностичних моделях, методикою проведення, їх діагностичним значенням.	Зн – 10; У – 4,5; К – 1,2.	
П-11	Функції жування, ковтання, дихання та мови, їх різновиди. Порушення цих функцій як фактор ризику появи зубощелепних аномалій. Нормалізація функцій зубощелепної системи як елемент профілактики	Знати основні фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у антенатальному та	Зн – 11; У – 4,5; К – 1,2,12.	

	зубощелепних аномалій.	постнатальному періодах розвитку дитини, способи їх усунення;		
П-12	Функціональні методи обстеження: мастикаціографія, жуйні проби, електроміографія, міотонометрія, реопародонтографія.	Знати та вміти провести основні методи дослідження функції жування у дітей їх діагностичне значення.	Зн – 11; У – 2,3; К – 1,2,12.	
П-13	Рентгенологічні методи обстеження: прицільна рентгенографія, ортопантомографія, рентгенографія кисті руки, КТГ.	Знати основні рентгенологічні методи дослідження зубощелепного апарату у дітей (прицільна, аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія тощо). Показання до проведення, оцінка результатів.	Зн – 12; У – 2,3; К – 1,2,12.	
П-14	Телерентгенографія. Методика проведення телерентгенографії, розшифрування телерентгенографії за Шварцом.	Знати основні рентгенологічні методи дослідження зубощелепного апарату у дітей (прицільна, аксіальна рентгенографія зубів, ортопантомографія, телерентгенографія тощо). Показання до проведення, оцінка результатів.	Зн – 12; У – 2,3; К – 1,2,12.	
П-15	Роль патології порожнини рота в розвитку зубощелепних аномалій. Передчасне	Знати основні фактори ризику, які впливають на	Зн-13; У – 2; К – 5,9.	

	видалення зубів як фактор ризику. Зміни в зубощелепній ділянці при передчасному видаленні зубів. Класифікація дефектів зубних рядів.	формування зубощелепних аномалій у антенатальному та постнатальному періодах розвитку дитини, способи їх усунення;		
П-16	Протезування у дітей як фактор профілактики зубощелепних аномалій. Покази до протезування. Клінічні та рентгенологічні покази до протезування у дітей. Головні вимоги до дитячих зубних протезів.	Знати основні фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у антенатальному та постнатальному періодах розвитку дитини, способи їх усунення; Оволодіти основними принципами і методами профілактики зубощелепних аномалій та деформацій, знати основні методи лікування в ортодонтії, покази та проти покази до їх застосування.	Зн – 14; У – 6; К – 4,5,9.	
П-17	Фактори ризику, які потребують своєчасних хірургічних втручань: френулотомія, поглиблення присінку та дна порожнини рота, надкомплектні зуби, ретензовані зуби та ін. Покази до їх проведення.	Знати основні фактори ризику, які впливають на формування зубощелепних аномалій у антенатальному та постнатальному періодах розвитку дитини, способи їх усунення; Оволодіти	Зн –13; У – 6; К – 4,5,9.	

		основними принципами і методами профілактики зубощелепних аномалій та деформацій, знати основні методи лікування в ортодонтії, покази та проти покази до їх застосування.		
П-18	Анатомо-фізіологічні особливості жувальних і м'язових м'язів. Поняття про м'язову рівновагу. Міогімнастика як складова частина ЛФК. Обґрунтування застосування міогімнастики, принципи її використання для профілактики зубощелепних аномалій.	Знати основні фактори ризику виникнення ЗЩА. Оволодіти основними принципами і методами профілактики зубощелепних аномалій та деформацій, знати основні методи лікування в ортодонтії, покази та проти покази до їх застосування.	Зн – 11; У – 2,3,6; К – 4.	
П-19	Порушення м'язової рівноваги як фактор ризику появи зубощелепних аномалій. Основні комплекси міогімнастичних вправ для відновлення м'язової рівноваги в окремих м'язових групах (вправи для колового м'язу рота, язика, щічного м'язу, висувачів нижньої щелепи та ін.).	Знати основні фактори ризику виникнення ЗЩА. Оволодіти основними принципами і методами профілактики зубощелепних аномалій та деформацій, знати основні методи лікування в ортодонтії, покази та проти покази до їх застосування.	Зн – 11; У – 2,3,6; К – 4.	
П-20	Методи лікування ортодонтичних хворих:	Оволодіти основними	Зн – 13,16;	

	біологічний, апаратурний, хірургічний, фізіотерапевтичний, комбінований.	методами лікування в ортодонтії, знати покази та протипокази до їх застосування.	У – 6; К – 5,7,9.	
П-21	Хірургічний метод лікування. Серійне послідовне видалення зубів за Хотцом.	Оволодіти основними методами лікування в ортодонтії, знати покази та протипокази до їх застосування.	Зн – 13,16; У – 6; К – 5,7,9.	
П-22	Класифікація ортодонтичної апаратури, її характеристика, вплив на тканини пародонту.	Знати класифікацію ортодонтичної апаратури, особливості конструювання, покази та протипокази до їх застосування. Знати загальну характеристику ортодонтичної апаратури. Механічно діючі, функціонально діючі та функціонально направляючі ортодонтичні апарати: особливості конструювання, вікові показання та протипоказання до її застосування.	Зн – 17; У – 6,7; К – 5,7,9.	
П-23	Сучасні теорії перебудови тканин пародонту під впливом ортодонтичної апаратури.	Знати класифікацію ортодонтичної апаратури, особливості конструювання, покази та протипокази до	Зн- 15,18; К – 5,7,9.	

		їх застосування.		
П-24	Теорії перебудови кісткової тканини при апаратурному переміщенні зубів: Флюренса, Валькгофа-Кінгслея, Опенгейма, Калвеліса. Вікові покази до використання певних видів ортодонтичної апаратури.	Знати класифікацію ортодонтичної апаратури, особливості конструювання , покази та протипокази до їх застосування.	Зн-15,18; К – 5,7,9.	
П-25	Ортодонтичні диспансерні групи, їх коротка характеристика. I-а та II-а диспансерні групи. Основні профілактичні заходи в цих групах.	Вміти визначати диспансерні групи нагляду за ортодонтичним і пацієнтами і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику;	Зн – 19; У – 8; К – 6.	
П-26	Організація роботи по профілактиці зубощелепних аномалій та деформацій серед медичного персоналу ясел, садків та шкіл. Узгодження профілактичної роботи дитячого стоматолога з іншими спеціалістами.	Вміти визначати диспансерні групи нагляду за ортодонтичним і пацієнтами і проводити профілактичні заходи в групі з факторами ризику; Вміти проводити первинну та знати особливості проведення вторинної профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.	Зн – 19; У – 8; К – 6.	
П-27	Підсумкове заняття. Оцінка виконання практичних навичок.	Провести оцінку (зарах/незарах) виконання практичних навичок студента згідно		

		запропонованого переліку та представлення самостійної роботи.		
СРС-1 (самостійна робота - 1)	Ембріогенез зубощелепної ділянки.	Записати особливості розвитку зубощелепно-лицевої ділянки в антенатальному та постнатальному періоді.	Зн – 2;	
СРС-2	Фактори ризику ЗЩА в різні періоди розвитку прикусу	Записати фактори ризику в різні періоди розвитку ЗЩА.	Зн – 7; У-2; К – 13.	
СРС-3	Морфо-функціональні особливості молочного прикусу.	Записати анатомо-фізіологічні особливості формування тимчасового прикусу в різні періоди розвитку.	Зн – 4; У-1;	
СРС-4	Морфо-функціональні особливості змінного прикусу.	Записати анатомо-фізіологічні особливості раннього та пізнього змінного прикусу.	Зн – 5; У – 1.	
СРС-5	Морфо-функціональні особливості постійного прикусу.	Записати анатомо-фізіологічні особливості формування постійного прикусу.	Зн – 6; У – 1.	
СРС-6	Класифікація ЗЩА: переваги та недоліки.	Записати переваги та недоліки класифікацій ЗЩА.	Зн-1;	
СРС-7	Записати ознаки ортогнатичного прикусу та	За допомогою малюнка	Зн – 8; У-1.	

	намалювати аномалії окремих зубів, зубних рядів та прикусу.	зобразити ознаки ортогнатичного прикусу та аномалії окремих зубів, зубних рядів та прикусу.		
СРС-8	Терміни та послідовність прорізування молочних зубів.	Скласти таблицю термінів прорізування молочних зубів.	Зн – 8; У-1.	
СРС-9	Терміни та послідовність прорізування постійних зубів.	Скласти таблицю термінів прорізування постійних зубів.	Зн – 8; У-1.	
СРС-10	Записати порядок і послідовність клінічного обстеження ортодонтичного хворого.	Структуризувати особливості клінічного обстеження ортодонтичного пацієнта.	Зн – 9; У – 4; К – 1,14,15.	
СРС-11	Замалювати і описати біометричні методи дослідження: методи Пона, Коркхауза, Герлаха.	За допомогою малюнка візуалізувати особливості антропометричних досліджень.	Зн – 10; У – 5; К – 2.	
СРС-12	Описати методи функціональної діагностики: жуйні проби, ЕМГ, РПГ.	За допомогою короткого опису занотувати методику проведення ЕМГ, РПГ та жуйних проб.	Зн – 11; У – 5; К – 2.	
СРС-13	Замалювати на схематичному рисунку основні точки, лінії та кути, які використовуються для аналізу ТРГ.	За допомогою малюнка зрозуміти суть та методику проведення ТРГ, способи її розшифрування.	Зн – 12; У – 5; К – 2.	
СРС-14	На рисунку з ортопантограмою зобразити анатомічні утвори та підписати їх.	На малюнку зобразити анатомічні утвори та підписати їх.	Зн – 12; У – 5; К – 2.	

CPC-15	Записати класифікацію ортодонтичних апаратів за Малигіним. Намалювати механічно-діючий, функціонально-діючий та функціонально-спрямовуючий апарат, вказати основні структурні елементи.	Записати класифікацію ортодонтичних апаратів, намалювати основні структурні елементи апаратів.	Зн – 17; У-7;	
CPC-16	Вплив ортодонтичної апаратури на тканини, які оточують зуби, піднебінний шов та скронево-нижньощелепний суглоб. Записати теорії перебудови тканин пародонту при ортодонтичному переміщенні зубів	За допомогою короткого конспекту оволодіти знаннями перебудови тканин пародонту при ортодонтичному лікуванні.	Зн – 15,18;	
CPC-17	Записати ортодонтичні диспансерні групи за Осадчим.	За допомогою конспекту оволодіти знаннями про ортодонтичні диспансерні групи.	Зн – 19; У – 8; К – 16.	
CPC-18	Описати заходи профілактики зубощелепних аномалій та деформацій в 1 та 2 диспансерних групах.	За допомогою конспекту оволодіти знаннями про заходи профілактики зубощелепних аномалій та деформацій в 1 та 2 диспансерних групах.	Зн – 19; У – 8; К – 16.	
CPC-19	Розпрацювання презентації на одну із запропонованих тем.	За допомогою презентації, флаєра, плакату, стенду або відео представити одну із запропонованих тем по профілактиці ЗЩА.	Зн- 3,4,5,6,7. 8,19; У- 1,2,3,8; К-4,6,13.	
1). Тестовий контроль знань; 2). Усне опитування та обговорення теми; 3). Мультимедійні презентації; 4). Відеоматеріали;				

5). Відпрацювання практичних навичок за допомогою гіпсових моделей, рентгенограм, розшифрування ТРГ за допомогою програми Audax Ceph, клінічне обстеження один на одному (з використанням стоматологічного інструментарію, відбиткових матеріалів), проведення ЕМГ.

5. Верифікація результатів навчання

Поточний контроль

Код результату навчання	Код виду занять	Спосіб верифікації результатів навчання	Критерії зарахування
Зн-1,2,3,4,5,6,7,8; У-1,2;	П-1, Л-1	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми.	Оцінювання: Тестовий контроль: 50-60% - «задовільно», 70-80% - «добре», 90-100% - «відмінно»;
Зн – 2,7; У – 2;	П-2, СРС-1	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Мультимедійна презентація про ембріогенез ЗЩС.	Ситуаційні задачі (включає три запитання): «відмінно» - дав правильні, повні відповіді на 3 контрольних запитання;
Зн – 7,19; У – 2,3; К – 4,6,13.	П-3, СРС-2	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;	«добре» - дав правильні, повні відповіді на 2 контрольних запитання і одну неповну або неточну відповідь - на третє;
Зн – 4,7,19; У – 1,2,3; К – 4,6,13.	П-4, СРС-3,8	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Мультимедійна презентація про особливості формування молочного прикусу, фактори ризику в цьому періоді.	«задовільно» - дав правильну відповідь на одне контрольне запитання і дві неповні або неточні відповіді - на два запитання.
Зн –5,7,19; У – 1,2,3; К – 4,6,13.	П-5, СРС-4	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Мультимедійна презентація про особливості формування змінного	Практичні навички: Зараховано / не зараховано

		прикусу, фактори ризику в цьому періоді.	
Зн – 6,7,19; У – 1,2,3; К – 4,6,13.	П-6, СРС-9	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Мультимедійна презентація про особливості формування постійного прикусу, фактори ризику в цьому періоді.	
Зн – 8; У-1.	П-7, Л-1, СРС-6,7	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Визначення та характеристика різних видів прикусу на діагностичних моделях.	
Зн – 9; У – 4; К – 1,2,12,14,15,17.	П-8, Л-2, СРС-10	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Клінічне обстеження один на одному, зняття відбитків.	
Зн – 10; У – 4,5; К – 1,2,12.	П-9, Л-2, СРС-11	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Проведення антропометричних методів дослідження на діагностичних моделях.	
Зн – 10; У – 4,5; К – 1,2.	П-10, Л-2,	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Побудова діаграми Хаулея-	

		Гербера-Гербста.
Зн – 11; У – 4,5; К – 1,2,12.	П-11, СРС-12	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 11; У – 2,3; К – 1,2,12.	П-12, СРС-12	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Проведення електроміографії.
Зн – 12; У – 2,3; К – 1,2,12.	П-13, Л-2, СРС-13	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Аналіз ортопантограм
Зн – 12; У – 2,3; К – 1,2,12.	П-14, Л-2, СРС-14	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Розшифрування ТРГ за допомогою програми Audax Serh.
Зн-13; У – 2; К – 5,9.	П-15.	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 14; У – 6; К – 4,5,9.	П-16.	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Демонстрація та детальне обговорення різних видів апаратів для протезування.
Зн – 13; У – 6; К – 4,5,9.	П-17	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 11; У – 2,3,6;	П-18	Тестовий контроль знань;

К – 4.		Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 11; У – 2,3,6; К – 4.	П-19, Л-3	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Демонстрація на відеоролику міогімнастичних вправ, їх відпрацювання.
Зн – 13,16; У – 6; К – 5,7,9.	П-20, Л-2	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 13,16; У – 6; К – 5,7,9.	П-21, Л-2	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 17; У – 6,7; К – 5,7,9.	П-22, Л-2, СРС – 15,16	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Розбір та демонстрація ортодонтичних апаратів.
Зн-15,18; К – 5,7,9.	П-23, Л-2, СРС – 16	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми; Мультимедійна презентація по протезуванню у дітей.
Зн-15,18; К – 5,7,9.	П-24, Л-2, СРС – 16	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 19; У – 8; К – 6.	П-25, Л-3, СРС – 17,18	Тестовий контроль знань; Усне опитування та обговорення теми;
Зн – 19; У – 8;	П-26, Л-3, СРС – 17,18	Тестовий контроль знань;

К – 6.		Усне опитування та обговорення теми; Презентація самостійної роботи на одну із запропонованих тем.	
	П-27	Оцінка (зараховано/незараховано) проведення практичних навичок.	
Підсумковий контроль			
Загальна система оцінювання	Участь у роботі впродовж семестру/ екзамен – 60%/40% за 200-бальною шкалою		
Шкали оцінювання	традиційна 4-бальна шкала, багатобальна (200-бальна) шкала, рейтингова шкала ECTS		
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент відвідав усі практичні (лабораторні, семінарські) заняття і отримав не менше, ніж 120 балів за поточну успішність		
Вид підсумкового контролю	Методика проведення підсумкового контролю	Критерії зарахування	
Залік	Мають бути зараховані усі теми, винесені на поточний контроль. Оцінки з 4-ри бальної шкали конвертуються у бали за багатобальною (200-бальною) шкалою відповідно до Положення «Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності студентів»	Максимальна кількість балів - 200. Мінімальна кількість балів- 120. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином: $X = \text{СА} \times 200 / 5$	
9. Політика курсу			
Вказуються політики академічної доброчесності, специфічні політики програми, що мають значення для курсу Політика навчальної дисципліни визначається певними вимогами до студента при вивченні дисципліни «Ортодонтія» та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Зі студентами обговорюється вагомість здобування нових знань, академічні норми, яких			

потрібно дотримуватися, їх важливість, що таке академічна доброчесність, які її цінності та функції. Пояснюється сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату, заохочується здобувачів вищої освіти до самостійного виконання завдань, коректного посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей. Політика навчальної дисципліни полягає: в обов'язковому дотриманні академічної доброчесності студентами, а саме: - самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

Дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях з врахуванням академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;

- дотримання правил внутрішнього розпорядку клінічної бази кафедри, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, пацієнтами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я.

Відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім пропуску заняття за поважною причиною).

Відпрацювання пропущених занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно графіку відпрацювання

- перескладання теми заняття, за яке студент отримав негативну оцінку, проводиться у зручний для викладача та студента час поза заняттями.

10. Література

Обов'язкова

1. Фліс П.С. Ортодонція. - Вінниця: «Нова книга», 2006. - 308 с.
2. Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В. та ін. Ортодонція. – К.: Медицина», 2008 р. - 360 с.

Додаткова: .

3. Головка Н.В. Профілактика зубощелепних аномалій. – Вінниця: Нова Книга, 2005.
4. Дорошенко С.І., Кульгінський Є.А. Основи телерентгенографії. – К.: Здоров'я, 2007. – 70 с.
5. Канюра О.А., Савичук Н.О., Голубчиков М.В. Основні напрямки реформування дитячої стоматологічної служби. – Київ: Медицина, 2010 р.
6. Куроєдова В.Д., Дмитренко М.І. Сучасні методи профілактики зубощелепних аномалій і деформацій// Світ ортодонції. – Київ: Вісник стоматології, 2003. - №1(4), с. 6-9.
7. Маланчук В.О., Борисенко А.В., Фліс П.С. та ін. Основи стоматології. - Київ: «Медицина», 2009р.
8. Стефан Вільямс. Короткий посібник з телерентгенографії. Під ред. проф. П.С. Фліса. – Львів, 2006.
9. Макєєв В.Ф., Телішевська У.Д. та ін. Скренево-ниньощелепні розлади. – Львів, 2018. – 403с.
10. Ravindra Nanda, Sunil Kapila. Current therapy in orthodontics. – Mosby, 2010. – 396р.
11. RavindaNanda, Flavio Andres Ubire. Temporary Anhorage Devises in orthodontis. – Mosby, 2008. – 432р.
12. Alexander R.G. The 20 principles of the ALEXANDER DISIPLINE. - Quintessence Publishing Co., 2008. – 236р.
13. Wheeler's Dental anatomy, physiology and occlusion, Major M.Ash, 7th edition, W.B. Saunders Company, 1992, 478р.
14. William R. Proffit etc. Contemporal Orthodontics, 3rd edition, Hardcover – September 8, 1999. – 674р.
15. Carranza's Clinical Periodontology, 10th edition, Saunders, An imprint of Elsilver, 2006 – 2400р.
16. Alan B. Carr, Daviid T. Brown, McCracken's Removable Partial Prosthodontics,

Elsiveir, 2011. – 385p.

17. Tomas M. Garber, Robert L. Vanarsdal. Orthodontics Current Principles and Techniques, 3rd edition, Mosby-Year Book, 1994, 944p.

18. Pubmed. – Режим доступу: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>

19. Google Scholar – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

20. European Journal of Orthodontics. – Mode of access: <https://academic.oup.com/ejo>

11. Обладнання, матеріально-технічне і програмне забезпечення дисципліни/ курсу

Методичне забезпечення лекційного курсу:

1. Тези лекцій.

2. Презентації лекцій.

Методичне забезпечення практичних занять:

1. Методичні розробки практичних занять для викладачів.

2. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.

3. Тестові питання та завдання для перевірки вихідного рівня знань з кожної теми та підсумкового контролю.

4. Ситуаційні задачі.

5. Відеоматеріали відповідно до тематики занять.

Матеріально-технічне забезпечення

1. Електроміограф.

2. Комп'ютерна програма розшифрування ТРГ (Audax Ceph).

3. Набір рентгенограм.

4. Набір гіпсових моделей.

5. Набір ортодонтичних папаратів.

6. Відбиткові маси та ложки для зняття відбитку.

7. Гіпс для відливання моделей.

12. Додаткова інформація

Відповідальна за освітній процес на кафедрі:

доц. Мусій-Семенців Х.Г.

sementsivk@gmail.com

контактні дані відповідальної за науковий гурток на кафедрі

доц. Міськів А.Л.

інформація про місце проведення занять:

м. Львів, вул. Пекарська, 69в, Кафедра ортодонції (Стоматологічний медичний центр ЛНМУ ім. Данила Галицького, 4-й поверх)

посилання на сторінки веб-сайту / кафедри

<https://new.meduniv.lviv.ua/kafedry/kafedra-ortodontiyi/>

Укладач силабуса

Христина МУСІЙ-СЕМЕНЦІВ, к.мед.н., доцент

Завідувач кафедри

Наталія ЧУХРАЙ, д.мед.н., професор